

Нині ідея інтеграції змісту навчання приваблює багатьох учених і вчителів у нашій країні та за рубежом.

ЛІТЕРАТУРА

1. Гончаренко С. У. Козловська І. М. Теоретичні основи дидактичної інтеграції у професійній і середній школі // Педагогіка і психологія. – 1997. – № 2. – С. 9-18.
2. Каменський Я.А. Велика дидактика. – К.: Радуга. 1955 – 420с.
3. Козловська І.М. Теоретико-методологічні аспекти інтеграції знань учнів професійно-технічної школи: дидактичні основи – Львів, 1999. – 302с.
4. Константинов М.О. Смирнов Б.З. Історія педагогіки. К; «Радянська школа», 1970 – 260 с.
5. Пастушенко Р. Загальна історична освіта: необхідні якісні зміни– Рідна школа. 1999 – №3. – с.8 – 11.
6. Шпак В.Ю. Митник О.А. Народження нестандартного уроку– Початкова школа. – 1997. – №2 – с. 8 – 13.
7. Проблеми інтеграції у сучасній професійній освіті: методологія, теорія, практика / За ред. І. Козловської та Я. Кміта. – Львів: Сполох, 2004. – 244 с.

**ТЕХНОЛОГІЇ ОРГАНІЗАЦІЇ САМОСТІЙНОЇ НАВЧАЛЬНОЇ РОБОТИ В
МАЛОКОМПЛЕКТНІЙ ШКОЛІ**

Дубровська Л.О., канд. пед. наук, доцент;

Ременюк А.В., магістрантка I курсу факультету психології та соціальної роботи
Ніжинський державний університет імені Миколи Гоголя, м.Ніжин, Україна

Проблеми сільської малокомплектної школи досліджували такі учені, педагоги, як Л. Борисова, О. Коберник, В. Мелешко, М. Мельников, В. Помагайба, Н. Присяжнюк, О. Савченко, В. Стрезікозін, Г. Суворова, Г. Тришневська, П. Фролов та ін.

Малокомплектна початкова школа - школа без паралельних класів, з малим контингентом учнів. Цей тип школи існує, як правило, в сільській місцевості. Найчастіше вона є початковою. Однак в основних і середніх школах теж можуть бути класи-комплекти. В таких класах один учитель, в одному приміщенні одночасно веде заняття з двома або трьома різними класами. Це зумовлює специфічну структуру малокомплектної школи, яка може бути одно-, дво-, три-, чотирикомплектною. У процесі переходу до навчання дітей з 6-річного віку на базі сільських малокомплектних шкіл поширилися навчальні комплекси нової форми "школа - дитячий садок" [1].

До найбільш поширених типів малокомплектних шкіл належать ті, що мають у своїй структурі один, два і три комплекти. Останній зазвичай об'єднує від 14 до 40 учнів. Ці показники регулюються наказом Міністерства освіти і науки України „Про внесення змін та доповнень до наказу Міністерства освіти України від 10.09.1997 р. №341” (від 17 вересня 1999 року №328), а також рекомендаціями практичним працівникам (від 23 жовтня 2000 року №1/9-435) [6].

Головна мета малокомплектної школи – створити такі педагогічні умови, за яких досягаються повноцінні результати навчання і розвитку учнів, зберігаються позитивні мотиви навчання. [7].

Навчальний процес в малокомплектних школах має свої особливості, які слід враховувати вчителю при роботі з дітьми.

Організуючи навчально-виховний процес у початковій малокомплектній школі, учитель повинен обов'язково враховувати специфіку та особливості діяльності цього типу шкіл та забезпечувати повноцінний розвиток кожної особистості вихованця [4].

У школі з малою наповнюваністю учнів відводиться, як правило, значно більше часу, ніж у звичайній самостійній роботі учнів.

Практикою доведено, що самостійна робота школярів доцільна на різних етапах навчального процесу: не лише при повторенні і закріпленні вивченого, а й у підготовці до опрацювання нового матеріалу, інколи – при ознайомленні з ним. Тому їй можна відводити будь-яке місце на уроці (початок, середину та кінець).

Тривалість самостійної роботи зумовлюється рядом чинників. Насамперед – складністю та обсягом завдання: воно може бути і невеликим, але учні тільки-но почали засвоювати цей матеріал і, отже, техніка виконання вправ опрацьована ще недостатньо. У такому разі на самостійну роботу потрібно відвести більше часу, ніж на етапі повторення матеріалу. Буває, що робота нескладна (наприклад, прийом обчислення, добре засвоєний учнями), але, щоб здобути результат, доводиться робити багато записів. Це також слід враховувати, визначаючи час. [7].

Крім того, тривалість роботи залежить від працездатності учнів, обсягу їхньої уваги, темпу читання й письма.

Для підтримання уваги, розширення її обсягу молодшим школярам слід пропонувати завдання, виконання яких вимагає поєднання розумових дій з практичними.

Виконання всіх самостійних робіт треба перевіряти й оцінювати. Інколи в 2–4-х класах на початку уроку можна запропонувати учням самостійно закінчити роботу, розпочату на попередньому уроці або вдома. Бажано урізноманітнювати її види: вибіркове списування, фонетичний або граматичний розбір, творче завдання, складання оберненої задачі тощо.

Плануючи самостійну роботу в комбінованому класі, вчитель має:

визначити її місце в структурі уроку кожного класу; добре орієнтуватися у вимогах до учнів на даному рівні оволодіння матеріалом; передбачати труднощі, які можуть виникнути під час роботи в різних групах дітей; правильно визначити зміст та обсяг завдань; а також форму, в якій вони пропонуватимуться; визначити тривалість самостійної роботи; визначити, який дидактичний матеріал треба підготувати; продумати раціональний спосіб перевірки роботи. [5].

Самостійній роботі у класах-комплектах властиві не стільки контрольні, скільки навчальні функції.

ЛІТЕРАТУРА

1. Дуда О. Сільська малокомплектна школа: проблеми, пошук, досвід // Директор школи, ліцею, гімназії. - 2002. - №2. - С. 58-61.
2. Костюк Г. Сільська школа: пошук нових шляхів розвитку // Директор школи, ліцею, гімназії. - 2002.
3. Мелешко В. Проблеми сільської малочисельної школи // Початкова школа - 1999.
4. Савченко О.Я., Суворова Г.Ф. Навчально-виховний процес у малокомплектній школі. - К., 1988.
5. Савченко О.Я., Присяжнюк Н.І., Мельниченко П.Д. Структурування навчальних програм для проведення однотемних та інтегрованих уроків // Поч. шк. - 1993. - №10.
6. Тевлін Б. Сільська малокомплектна школа: реалії та перспективи // Управління освітою. - 2004. - 24 грудня.
7. Шпиця В. Навчаю у малокомплектній школі / В.Шпиця // Початкова школа. - 2000. - № 10. - С. 22-24.

**ТИПОВІ ЗАДАЧІ, ФУНКЦІЇ ТА МЕТОДИ ФОРМУВАННЯ РОЗВ'ЯЗКУ
ТИПОВИХ ЗАДАЧ У ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ**

Дубровський В.Л., старший викладач;
Ніжинський університет імені Миколи Гоголя, м.Ніжин, Україна

Кожного дня підіймається питання розвиненості математичної культури, поліпшення математичної підготовки у вчителів та учнів, що в сьогоденні набувають виняткової актуальності. Одним із перших чинників є перегляд теоретичних і методичних положень щодо важливості математичних задач в математиці у початковій школі.

Поняття «математична задача» розглядається в багатьох працях, а саме: Л.М. Фрідмана, Г.А. Балла, Є.С. Березанської, Г.П. Бевза, П.М. Ерднієва, Ю.М. Колягіна, М.В. Богдановича та інші [5].

Для того, щоб розв'язати задачу - потрібно знати такі математичні положення, які можливо використати за умовою задачі (формули, теореми, закони тощо). Тоді ми одержимо те, що вимагається в задачі - відповідь.

Над цією проблемою працювали відомі вчені: Поняття «математична задача» розглядається в багатьох працях, а саме: О.М. Леонтєв, П.Я. Гальперін, Н.Ф. Талізін та ін. В ході своєї роботи вони обґрунтували, що психологічною основою для розв'язування задач є основні положення теорії про формування розумових дій зі зв'язком з основними положеннями асоціативно-рефлекторної теорії[2].

Щоб виробити вміння ефективно розв'язувати задачі потрібно:

1. При первинному поясненні розгорнуто подавати зразок розв'язування задачі з фіксацією складових операцій;